

SZENTES és VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

<p>Megjelen vasárnap és csütörtökön reggel. Előfizetési ár negyedévre 1 ft 25 kr., félévre 2 ft 50 kr.</p>	<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: I. tized 265. szám, óv. Fried Józsefné urró házában, hová a kéziratok címzendők.</p>	<p>Hirdetések és nyiltteri közleményeket a kiadóhivatal mérsékelt árjegyzék szerint számít.</p>
--	--	---

Gazdaság és hitel.*)

Minél könnyebben hozzáférhető valami: annál nagyobb abban a forgalom — és ez könnyű magyarázatát találja a példaszóban, mely szerint: „az alkalom csábit.”

Minél több kereskedés, annál több árucikket fogyaszt egyazon közönség és minél több orvos, annál nagyobb a gyógyszerforgalom. Nem, mintha ez utóbbi érvel azt a rossz életet akarnám közreécsátani, hogy az orvosok számára szaporulta emeli a beteglétszámot, hanem: mert a tapasztalat igazolja, hogy minél több orvos van egy közösségben, annál inkább gondolja magát rá a könnyebb beteg is, hogy orvosi segítyt vegyen igénybe.

E gyakorlati tapasztalatot átvive felolvasásom tárgyára, a hitelre, joggal azt következtethetné bárki is, hogy minél több pénzintézet, vagy egyéb pénzkölcsönző erő: tőzsér, bankár stb. van egy városban, tehát minél inkább hozzáférhetővé válik a pénz, amely elévgre szintén csak áru, annál inkább táguul a hitel igénybe vevők köre és ez úton, olcsóvá tétetvén a pénz, természetesen emelkedik a forgalom, izmosodik maga a hitel, virágzóbbá lesz a gazdaság, ipar és kereskedelem.

*) Itta és a „Csongrádmezei gazdasági egyesület” 11-12-ik viteastélyén felolvasata lapunk társzerkesztője.

Aki ilyen következtetést volna le, sok tekintetben nem csalatkoznék.

Nincs manap ipar és kereskedelem, sőt általánosságban véve gazdaság sem, idegen tőkek nélkül. Ez idegen tőkéket a hitel nyújtja és minél több ilyen idegen tőkét képes az iparos a maga szakmájában, a kereskedő üzletében minél többször évente forgatni, annál gyümölcsözőbbé válnak azok és annál gazdagabb üzleti nyereséggel zárja majd évi mérlegét.

A hitel tehát emeltyúje a gazdaságnak, iparnak és kereskedelemnek, de csak bizonyos mértékben. Mert a tulajdomban vitt hozzáférhetősége, sőt a pénznek kellenen túl történt olcsóvá tétele is könnyen megrontója lehet mind a háromnak, sőt bizonyos körülmények közt végzetessé is válhat.

Igazolja ezt Németország példája. A reá nézve oly dicsőregeesen végződött 1870-iki francia háború 5 milliárd hadisarcot hozott a németek hazájába és ahogy e rengeteg pénz a piacra dobott, ahogy a nép között forgalomba jött, onnan túl rövid időre rohamos hanyatlás következett be, beállt a válság és a gazdag német birodalomban éveken át csak pangott az ipar, gazdaság és kereskedelem.

A tulprodukción a hitelben ugyanazon kórságs tüneteket idézi fel, mint-ha akármilyen árúban volna tultermelés. Az alkalom csábit és ahol olyan

bőviben vannak a pénznek, mint akkor Németország, ahol e pénzbőség mellett olyan könnyű szerrel nyithat meg az akármilyen is hitelt — mindenki bizonyos lázas idegességgel igyekszik a kínálkozó alkalmat gyors meggazdagulásra kihasználni.

A legképtelenebb részvénytársaságok, üzleti vállalatok gombamód burjánzanak fel, az embereket a kaliforniai aranylázhoz hasonlatos izgalom fogja el, amely elementáris erővel viszi őket spekulációból spekulációba; megannyian idegen pénzen építenek fel vagyonosodásukat, míg végre bekövekeznek a tultermelés az egész vonalon, a felhalmozódott árúknak, legyenek bár részvénytársaságok vagy ipari, gyári termékek értékesítőkként áll be és ahogy csak egy nagyobb vállalkozás bukik meg, kérielhetetlenül az örvénybe sodor magával más tized, huszat, százat, amely vele bár a legtávolabbi üzleti összeköttetésben állt, koldusbotra juttatva mindazokat, akik bizakodásukban tőkéjüket e kétéves vállalatokba fektették.

Nem lehet célo, itt, e körben nemzetgazdasági értékeztést tartani a hitel előnyei és hátrányairól. Tudásom fogyatékos is volna ehhez s ha ennek dacára előljárójában e kérdéssel ily általánosságban foglalkoztam: azért történt, hogy annál jobban érzékelissem azt, amit a hiteltől, tekintettel a mi helyi gazdasági viszonyainkra, röviden elmondandó lesznek.

TÁRSASÁG.

A tekintetes úr.

Kapff-Essenther elbeszélése.

(Folytatás.)

Vilma állt mögötte. A leány rémülten ejtette el a vánkost. Gepiesen, öntudatlanul ragadta fel a többi agyneműt, hogy az ablakhoz vigye. Nem gondolkodott, úgy rémlett, mint-ha villám süjtötte volna. És nem volt bátorasága, tekintetét fölemelni.

— Vakmerő! Semmiházi! sziszegte a nagysága s aztán ő is emémlut.

Mici nem felelt. Kéjfelmetlen csend volt a szobában. Kint az eső nesze és a verebek csiripelése hangzott.

— Hivja elő Annát; szólalt meg ismét Vilma az ő szokott hideg, parancsoló modorában. Hadd vessen meg az ágyakat. A mi pedig magát illeti — és hangja újból szenvedélyes izgalomtól remegett, — ki vele nyomban e szobából, ki vele! Most fél 9-re, elváróm, hogy 9 órára holniját összeszedje és távozzék. Egy pillanattal se később és nehogy újból a szemem elé kerüljön! El!

Mici egy hang, egy sohaj nélkül, földregett tekintettel, némán, mereven mint a halálraitét távozott.

VI

— Mic, Mic! hol az esernyőm? Az

istenért, csak gyorsan, sitnem kell, már fél 9-re.

De Mici nem mutatkozott, nem hozta elő az esernyőt.

— Mic, Mic! Hol is lehet az az átkozott esernyő.

Azonban, Iván, ki a félhomályos előszobában az esernyőt keresve, kutatott, egyszerre meglepetve állt meg. Nem az esernyő bukka, hanem Micre, aki a lámpaszal mellett állt, az asztal peremére hajtva kezeivel elfödött arcát. A leány nem mozdult.

— Mi baja, Mic? De tekintsen már reám, feleljeu már?

A leány fejemtel halotthalvány, megmerevült és könyörtől azott arcát s aztán idegentül esengő hangon felelt:

— Az esernyő bent áll a sarokban, a zongora mellett.

De Iván már megfélekedezett az esernyőről, meg arról, hogy 9 órára a konzervatóriumban kell lennie Minthogy Mici résztvevő kérdéseire nem felelt s csak zokogva tördelte kezeit, türelmetlenül mondá:

— A feleségem bántotta meg, úgy-e? Valami asszonyhistoria. — No, majd mindjárt rendbehozom én!

Ezzel berohant a hálószobába, ahol Vilma visszamaradt. Mici kihallott valami szótállást, amelyből egyes szavakat kivett. Iván, oly erélyes hangon, ahogy tőle soha sem hallotta addig, mondá:

— Nem engedem, hogy gyötördj az a leányt, aki olyan hűséges volt hozzám.

A nagysága hevesen ellentmondott. Iván, a maga részéről egész bünlajstromot hozott fel ellene. „Embertelenség, szívtelen voltál, hálatlanság.” Nyelve egyszerre megoldozott, de a nagysága hevesen szakítá félbe:

— A következmény bizonyítja, hogy az én elbánásom volt a helyes és nem a tied. Te elkényesztetted a leányt, megrontottad. Most halgass és ne avatkozz olyan dologba, ami kizárólag engem illet. A leányunk nyomban el kell hagyia a házat! Ne is kérdezz tovább! Mondom: ennek meg kell történni!

Iván sokkal nyugodtabban felelt:

— Ezt egyszerűen nem engedem meg. Mic nem olyan cseléd, mint a többi s nem bocsátható el csak úgy rövidesen. Lehet, hogy túllepte valamiben a határt, de ez könnyen helyrehozható. Nos, mi bünt követett el ellened?

A nagysága megtagadni látszott a felvilágosítást, de Iván nem tágitott.

— Hű és szeretetteljes volt hozzám; kiáltá végül Iván, és így az oltalmam alatt áll. Erre már Vilma is elveszté beketűrését.

— Hű és szeretetteljes! rikoltá gúnyosan; nem akartam, hogy pirulni légy kénytelen, mert ugyanolyan hibás vagy, mint ő!

Aki a magyar Alföld földmivelő népet ismeri, aki szereti érényeiben és foglalkozásáiban, tanulmányozza jó tulajdonait és gyengéit, annak figyelmét bizonyára nem kerülte ki az a körülmény, hogy ez a nép, főleg a mi vidékiünkön, még ha iparüzésre adta is magát, mennyire túlfeszíti minden erejét a földszerzésben.

Szinte azt mondhatnám Zóla Emillel, a kitűnő francia íróval, hogy ez a nép, mert jórészt belőle táplálkozik — éhez a földet.

A kisbirtokos, ha az övével meggyes föld bármilyen veletlen folytán eladásra kerül, lázas tevékenységet fejt ki, hogy azt a szomszédos birtokosokat a magáéhoz ragassza és ezen igyekeztében nincs olyan áldozat, amelytől visszariadjon, nincs az az eszköz, hogy két kézzel ne kapjon utána, ha sikerrel biztat.

Földet, minél több földet szerezni — erről álmodik az iparos, földbirtokot földbirtokhoz ragasztani: legfőbb becsvégya a kisbirtokosnak.

Egy ragályos, sőt átöröklött kórság nálunk ez a földéhe. Átszarmazik apáról fiúra, erről az unokára a nélkül, hogy a gazdasági fejlődés, mely egyedül volna képes némileg ellensúlyozni — lépést tartana vele.

Mert akit ez a kórság meglepett — pedig sokan vannak, kik benne sínylenek — azt nyugodni sem hagyja addig, míg éhét nem csillapítja és a kínálkozó földbirtokot a magáéhoz nem ragasztotta.

Jó szerencse, ha az illető egy kis megtakarított tőkével rendelkezik, mely lehetővé teszi a telhetetlenség lecsillapítását; — de ha ez nincs — földéhe oda űzi a hitel karjaiba. Megterhelheti vele meglévő és addig tehermentes földcskéjét, mert úgy számít, hogy a birtok, területe növekedésével aránytalanul emelkedik értékben, de meg a nagyobb birtok több jövedelme majd ráse-

gíti a hitel törlesztésére és így megterhelhet földjének tisztázására is.

Fel se gondolja jól, hogy az új földszerzés sok egyéb új terhet is ró rá; hogy a 12 jármos ökörhöz, mellyel saját földjét addig jól megművelhette, még 4-et vagy 8-at kell akasztania, gazdasági eszközeit, szolgálasményzetét szaporítania s hogy mindennek megszerzése végett újabb hitellel szorul, mely most annál könnyebben kínálkozik, mikor birtokállaga növekedett.

Egy közepes vagy rossz termésű év — és a földéhe menthetetlenül a veszedelem örvényébe sodorta áldozatát. Hitellel kénytelen toldozni a hitelt, olykor még a gazdaságában bekövetkezett veszteségeket is, míg végre vérgék eladósdik és a hitelműveletek einyelik nemcsak új szerzeményét, de apjától rámaradt ősi földcskéjét is.

De ne következzen bár be ilyen elemi csapás és jutalmazza fáradozását bő aratás — ma, mikor a közteher állandó emelkedésben van, mikor — különösen nálunk — nem pusztán az állami és községi, de az ártéri adó is nehezen súlyosul a földbirtokra, a mi kezdetleges gazdasági rendszerünk mellett, mely az intenzív gazdálkodást még nem ismeri, mely a föld termőerejét kellően kihasználja nem tudja: vajon nem elég-e tisztességesen megélni és megbirkózni a közteherrel s megbírja-e és föld mai termése a rendkívüli terheket is, miket egy esetleges hitel törlesztése és évi kamatai rónak rá?

Ha alapul a mi vidékünkön hivatalosan megállapított holdankénti kataszteri tiszta jövedelmeit ugyancsak a holdankénti közteherrel egybevetem — határozottan „nemul” kell a feltett kérdésre felelnem.

Rendkívüli terheket, a mai gazdasági rendszer mellett ez a földbirtok nem igen bír meg és ezért van, hogy nálunk a hitel sok esetben megrontója a gazdaságnak, de ahol azzá nem válik sem képes olyan áldásosan gyümölcsözni,

mint akár az iparban, akár a kereskedelemben.

És ez természetes is. Mert míg az élelmes iparos vagy kereskedő a hitel által nyújtott idegen tőkét egy évben többször képes forgatni és így a maga javára gyümölcsözővé tenni, — addig a gazda, legyen akármilyen élelmes, bármilyen körültekintő, mindaddig, amíg nálunk a gazdaság ki nem vetkőzik mai kezdetleges mivoltából, mindaddig, amíg az is tudomány és ehhez képest földmivelésünkben, a föld termő erejének kihasználásában és értékesítésében a mai kor minden tudományos eszközt kellő módú igénybe nem vesszük — addig, mondom, a földmives a befektetett idegen tőkét bizony csak egyszer lesz képes évente forgatni a gazdaságában és az így nem vagyonsodására, de sok esetben megrontója lesz. Nem kívántam ezzel elriasztó képet adni a hitel és gazdaság közti kapcsolatra.

Készségesen elismerem, hogy az egészséges tőkebefektetés, idegen tőkének, tehát a hitel kellő és okszerű kihasználása a gazdaság felvirágzására lehet; de szükséges, hogy csak az éljen vele, aki intenzív gazdaságot folytat, aki a régi móddal már leszámolt, az avult sablont a sutba vágta és a mai tudomány minden eszközének felhasználásával miveli földjét, hogy így azt az idegen tőkét kellőképp forgassa és olyan gyümölcsözővé tegye, mely önmagát amortizálja.

Aki nem így tesz, annak kezében mindig kétélű fegyver lesz a hitel igénybevétele, mely lehet hasznára, de a legtöbb esetben ellene fordul.

Főigazniumunk és a közoktatásiügyi minisztérium. Lapunk folyó évi első számában megemlékeztünk Törs Kálmánnak azon felszólalásáról, melyet a képviselőház közoktatásiügyi bizottságában a magyar alföld elhanyagolt középiskolái érdekében tett és

És most egész halkán, de sziszegve, gonosz módon suttogott valamit, amire Iván némileg zavartan válaszolt:

— Ostobaság, bolond beszéd; csak képzelődésed kifolyása! Mici olyan szerény, soha sem közeledett hozzám másként, mint lesütött szemekkel. Soha egyetlen tekintete, egyetlen szava —

— Meg elég vakmerő vagy, őt védelmezni, Iván! Nem szegyenled magad? Bevallod bűnrészességedet vakmerőségben, gyalázatosságában?

— Hallgass! kiáltá a férj, vagy olyan örvényt ásol közénk, mely örökre elválaszthat. Egy nemes, őnzetlen, szűzi szerelem nem bűn! Mici távozni fog, jó! De te nem fogod elfüzni! Nem eszelekedett semmi olyan, ami megfossza hűsége jogos jutalmától.

— Fized meg, ha az a néhány jeges borogatás, amivel ellátott, olyan nagyerékű előttd. Ott van a pénzszekevny kulcsa. Adj neki egy sorsjegyet, egy beétkönyvecskét vagy amit akarsz, csak ki velem!

— Te azt hiszed, hogy pénzzel jóvá lehet tenni az igaztalanságot és szivtelenséget? Távozni fog, de nem mint valami tetten ért tolvaj! Egyelőre itt marad — és ez az utolsó szavam!

Kilépett az előszobába, ahol Micit ugyanazon helyzetben találta, mint előbb. Őda lépett a leányhoz és halkán mondá:

— Hát csakugyan igaz, Mic?

A leány felemelte fejét, aztán szilár-

dan tekintvén szemébe, nyugodtan felelt:

— Igaz, tekintetes uram!

És Iván erre, mint fiatal leányka, pirult, miközben halkán susogta:

— De Mic, hiszen tudja, hogy nős vagyok.

— Az ilyesmirel nem tehetünk. Azt a tekintetes úr nem értheti; felelt erre a leány nyugodt fölénnyel.

— A feleségemet, persze, nem vagyok képes ily körülmények közt meggyőzni és így el kell őnt vesztítenem, Mic — eléggé fájlalom. De hű vonzalmam ezentul is a régi marad mindenkoron, ha mindjárt távoznia is kell tőlük, szegény gyermekem.

— Hogyan is maradhatnék tovább! De, folytatá, visszaesve szokott modorába, a tekintetes úr már mehetne. Már háromnegyed kilencre.

— Mindegy, majd kocsin megyek. Kegyed itt marad, amíg visszajövök, Mic, ez el van határozva. Követtem. Majd aztán megbeszéljük a teendőket. Az isten áldja meg Mic, ne tegye a helyzetet még bonyolultabbá.

Régi, szokott kedvességével mosolygott, kezével búcsút intett s aztán — esernyő nélkül rohant el. Mici kikísérte az ajtóig és utána nézett, ahogy a kaviatos előtérre áthaladva, a kert vasrácsos kapuját maga mögött becsapta. Paletóját vállára vetette és puha, szélesperemű nemezkalapját mélyen lenyomta dús selymes hajjára. Álmo-

dozva tekintett utána a leány, aztán nyugodtan, csendesen szobácskájába ment, leoldatta köntényét, elővett egy könnyű nagylevendőt és fejére tette egyszerű fekete szalmakalapját. Nem vitt magával egyebet egy kis kezi kosárkánál. Ladájából kivette a tekán az eredeti felírást ki volt törölve és írónál ráírta: „L ü g e s s e n c i a.” Az üveget elrejtette a kosárkában, aztán a hálószobába ment, óvatosan nyitotta ki az ajtót és bekémlelt. Anna már feltakarította a szobát. Vilma egyedül ült a tükkör előtt és gyönyörű, dús, fekete haját fésülte. Mici elszántan lépett be. A mellékszobából behallatszott a sóprész zaj.

— Bocssáson meg, nagyságos asszonyom, de valamit még el kell mondanom, szólt Mici; — aztán távozon. Mint látja, még 10 per mulva lesz 9 óra.

— Várhat meg; felelt Vilma hidegen, fenhéjzón. Majd kiadom a bizonyítványát, hogy másol helyet kaphasson. Nem akarom szerencsétlenné tenni.

(Folyt. köv.)

tudják. Előnk lett: *Burg* Dénes, gondnok: *Tóth* Henrik, jegyző: *Csáky* Gyula, mind nyáján egyhangulag megválasztva. *Pálközy* János plebánus erőlködése dacára, ki úgy a községi tisztvelői választásoknál, mint most, egészen magára maradt. Komikus jelenet volt, mikor *Tóth* Henrik az elnökválasztásnál felállott és a következőket mondta: „Ajánlom előnének *Falóczy* plebánus urat s kérem is, hogy az urak szavazzanak rá mert nekem nyussem kell.” „Nekünk se!” zúgott mindenfelől a teremben s az indítvány egyhangulag el lett vetve. E választásról sokáig megemlékeznek majd a jelenlétűk.

— **Kossuth iratai** és **Szentes** Kossuth Lajos „Iratái” a 4. 5 és 6-ik kötetére országszerző, de különösen a magyar városokban, lekezeslenül folyt a gyűjtés, így itt Szentesen is, ahol szerkesztőségünk, de különösen *Várady* Lajos takarékpénztári igazgató buzgólkodott, hogy minél több előzetőt gyűjtjön. Az előzetők első kimutatásait lapunk egyik korábbi számában közöltük és most e névsort a következőkkel egészítjük ki: *Zsoldos* Ferencz, *Podrádsky* Ferencz, *id. Sarkady* Mihály, *Kecskeméti* Imre és *Szabadi* Victor.

— **Rendtelenség vasutunk személyforgalmánál.** Nem hiába, vasutunk „*Csáki-számbájá*” nálunk minden közbizony és halomragyúl mindentelre rendtelenség burjánja, de ki is vesztünk ez mindenen, még saját külön családi számunkon is, melynek a személyforgalmából betelülő jövedelmét hallatlan stendriánus csontkijta büntetésül. Teljesen szavahírhő egyéni elérésük a vasutunk jövedelmét tetemesen csökkenti ezen rendtelenségről, mely szerint sem a szentesi, sem a szt.-mártoni állomás pénztára nem rendelkezik soha kellő számú szomszédos forgalmi személyjeggyel, minek folytán a Szentesről szt.-Mártonba utazókat azzal tiszkolják be a kupékba, hogy majd szt.-Mártonban fizetnek, az ottan ide jövőket pedig azzal, hogy majd itt fizetik meg a menetjegy árát. Tízvelhuzásával utaznak így olykor az utasok, a melkú, hogy akár itt, akár ott megfizetnek a jegy árát, mert sem itt, sem ott nem elég szigorú az érkeztettek ellenőrzése ahhoz, hogy az így jegy nélkül utazókon utólagosan megvették a menetdíj. Ajánljuk e sorainkat a városi tanács, a vasutügyi bizottság és a m. kir. államvasutak igazgatóságának figyelmébe azzal, hogy a rendtelenség megszüntetése iránt határozatokat szigorúan intézkedjenek.

— **Vandépítés és közhangulat.** A „*Csongrád megyei Híradó*”, melyet kedve idejének megtagadásaival keresztelt e névre a szerkesztő kiadója, azt újságjával a f. évi 2-ik számanak egyik hírében, hogy a tervébe vett szentes-szegvármindszent-vasárhelyi vasutról városi képviselői korokban nem a legkedvezőbb hangok hallatszanak, ami annyit tesz, hogy Szentesen a közhangulat ellene van a vasut továbbépítésének. A szentesvárosi képviselők e közhangulatnak ilyen megnyilatkozásait mi ugyan semmiiben sem észleljük, hanem igenis észleljük és látjuk azt, hogy a nagy „*Szentesi Lap*” meg az ő kedvelt fiócskája, a „*Csongrád megyei Híradó*”, utaljan egymásból puskázva, ügyeskedik kedvezőtlen hangulatot kelteni minden iránt, ami bármilyen összeköttetésben álljon a vármegyével, ugyanígy, hogy talán az ellen is képesek volnának agitálni, ha az az általános vármegye egy szép napon Szentes azon adósságának kifizetését határozná el, miket az ő minden polgárérenyelvény ékeskedő tanácsuk hízalt fel a pótdólt izzadó polgárság nyakára. Olyan formán van a két kollega az egymásból való puskázással, mint a két szövetséges lengyel zsidó. A kétónak csak egy-egy szál inge volt s mikor aztán tisztálkodni akartak, lát egyszerűen — inget cseréltek. Amit az egyik szentesi levett, tisztának vette fel a másik. Így tesznek ők is, mikor az egymás közhangulatát átcsereleik.

— **Tilos a vadászat.** Az orvadászokra rossz világ jár mostanság: annyival rosszabb, mert sok a vad, szinte kihívja a szenvedélyüket, de hát — a főkapitány szoros tila-

lommal örökdi, hogy szenvedélyüket megfékezze. Ujjában a szőlőszőlőknek adott ki szigorú rendeletet, hogy a szőlőkben tilos lévén a vadászat; mindazokat, akiket tetten érnek, ha személyazonosságukat meg nem állapíthatják, vagy ha az illetők ismert vadászok, nyomban a rendőrséghez kísérjék be, míg egyéb vadászokat, ha nevüket ismerik, névszerűen mondják be, mert mulatókossággal esetén a törvény teljes szigorú fog elenük alkalmaztatni.

— **Egyleti élet.** A csongrád megyei orvosságyszerész-egylet a f. hó 17-én délután 3 órákor tartotta meg rendezévi közgyűlést a vármegyei ház kistermében, az egylet tisztelbeli elnöke, *Zsilinszky* Mihály főispán és t. tagja *Stammer* Sándor alispán, továbbá a szentesi egylet rendezévi tagok élénk részvétele mellett. A közgyűlést dr. *Gótl* Bertalan elnök megnyitván, éves jelentésében kimerítő képet adta a fiatal egyesület első évi működésének, melyet a titkár, *Matéffy* Pál dr. jelentése még jobban kikerített. Az egylet a felfolyt évben egy sikeres gyermekkiállításra rendezett, megpendítette egy közfürdő és közkórház eszméjét és ezek létesítése érdekében emlékirattal fordult Szentes város tanácsa, illetve a vármegye törvényhatóságához. Önkényes adományok megvetették az egyleti könyvtár alapját is, mely így módon ez idő szerint mintegy 50 kötet szakmunkát tartalmaz. Az egylet kiadása a közegészségügy szolgálatában haladta a 200 főt és rendelkezésre ma, az ideai tagsági illetményeken túl, mintegy 46—50 főt pénztári maradvány áll. A közgyűlés helyesléssel vette tudomásul az évi jelentést és a pénztár főülvizsgálatára kiküldött bizottság jelentése alapján, a felmentvényt a tisztikárnak megadta. A tisztikar ezzel lelépett s miután a közgyűlés, eddigi tevékeny fáradozásáért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott úgy az elnökönek, valamint a titkárnak és pénztárnoknak, egyúttal egyhangulag mind a hármat újból megválasztotta. Tisztelbeli tagul egyúttal *Parjesz* Zsigmond dr. kolozsvári egyetemi tanár lón választva.

— **Szeged népe.** Szegeden már összegezve vannak a népszámlálás adatai, amelyek arról az örvendetes tényről győznek meg, hogy az Alföld e magyar metropolisának lakosságát az 1879-iki árvis nem apszította, hanem — azt hisszük, sok részben betelepülésekkel — tetemesen növelte. A tudomásunkra jött hivatalos adatok szerint ez idét Szeged népe, beleszámítva a külterületeket is 85,080 lélek. E számból a belterületre esik 50,537; az alsóutányakra 22 639; a felsőutányakra 11,904, tehát a két külterületi részre is külön-külön anyai, annennyi egyegy jelentékeny várost benépesítette. Az 1831-iki népszámlálás szerint Szeged népe 74,094 lélek volt, a szaporulat tehát az utóbbi tíz év alatt 10,986.

— **A gyermekhalandóság ellen.** Hogy mi a különbség a kivezét és választott tisztviselő függetlenségé közt ezt a rendőrfőkapitány ság már is fényesen kimutatja. Amíg a rendőrség feje csak úgy a választott kegyelőt függő, mint a többi tisztviselő, sok olyan dologban nem járhatott el kellő szigorral, ahol pedig a hivatalos szigor helyén van — mint kellene, mert — no mert vigyázni kellett, nehogy eljártassa egyik-másik nagybefolyású atyafi, vagy szájas néprömbön kegyét. A kivezés végét szakította ennek a kétséges függő állapotnak s tapasztaljuk is, hogy a főkapitány azóta sokkal önállóbban, több eréllyel jár el a maga ügykörében. Így ki terjeszti figyelmét a közegészségügyre is és legújában 7 gyermek szülőjét idézte ma-

ga elé, kik vétkes gondatlanságukban, a törvény figyelmén kívül hagyásával, 7 éven alóli gyermekük halálát idézték fel azzal, hogy o. v. ost nem hívtak.

— **A nőegylet bálja.** Nem nagy számú, de éppen eleg mulató közönséget gyűjtött be a szentesi jötekyony nőegylet tegnap este a vendéglő nagytermébe ahhoz, hogy a társaság fesztelen jókedvvel töltöns el egy kellemes, vitalmas éjszakát s akik ott voltak, bizonyosan egy jól eltöltött est emlékével távoztak a mulatósgóbl hajnalhaasadókor. A táncvigalomban részt vett hölgyek névsorát elvből nem közöljük ezután. Szakítani kívánunk e részben a régi sablonnal, mely a táncvigalmakat ezzel valósgoson hűség vásárlának minősítette. Akik ott voltak, jól mulattak s akik nem voltak ott, azokra mindegy, hogy kik mulattak jól. A nőegylet elnöke, *Kiss* Zsigmondné úrnő a képzeltető legszeretettelőbb, legfigyelmesebb háziasszony volt és kedvességével nagyban hozzájárult ahhoz, hogy az estély kedélyes es fesztelen legyen. Mikor e sorokat írjuk, nagyban járja a „*hogy volt!*” és a cigányok előtt sűrű tömegbe verődött össze a táncolók tömege, ropva a tüzes csárdást, hogy csak úgy porzik.

— **Mi a város?** Ama nagy hírlapi hájszában, mely a közigazgatási reform kérdésében foly s amelyből Szentes neboldogított (talán boldontit?) s — szűdyezre) erőszakal szeretének egy kis tökét kiütán az ő önálló törvényhatóságú beteg ábrándjuk érdekében, rendkívül figyelemreméltó az a magyarázat, melyet a városról a „*Budapesti Hírlap*” egyik legutóbbi vezércikke ad. E magyarázat szerint: „a város iparosokból kereskedőkből, hivatalnokokból és honorációrókból áll, kik mást dolgoznak és egyebet termelnek, mint a mezőgazdasággal foglalkozó kisvárosi vagy falusi nép.” Olyan definíció ez a városnak, amelyet készséggel magávé tesz minden józan itéletű ember. De az már éppen nem vall józan gondolkozásra, mikor a város jellegének e megállapításából valaki azt magyarázza ki, hogy Czegéd, Felegyháza, Jászberény, Ha-las, Szolnok, Makó, Karac, Kisújszállás, Hajdú Szoboszló, Szentes, Csaba, Mezőtúr, Szent Márton vagy Hajdú-Böszörmény ilyen város, amilyenek a fentebbi terminológiá a várost mondja, mert bizony nem egyek ezek, mint rendezett tanácsú városi jelleggel bíró földművelők városai, amelyek mint ilyenek, az igaz városalkotó elemet, iparost, kereskedőt, hivatalnokot, honoráciort csak a legszükségesebben megnyínyesben képesek táplálni. Avagy jogos igényt formálhat-e Szentes például, az igaz város elnevezéshez, mikor pár év előtt megtagadott minden segélyt az iparstueletől, tehát egyik városalkotó elemőt pusztán azért, mert *Sima* Ferencz úrnak nem tetszett az iparstuelet elnök személyisége? A „*Budapesti Hírlap*” cikkírója, aki a nevezett városokat egy kaptatóra húzza Eperjessel, Kismárrkál, Miskolccal, Veszprémmel vagy Esztergommal, bizony soha sem járt erre mifélek, mert különben tudhatná, hogy ezen utóbb nevezett városok egy-egy utcáját is több intelligens egyén lakja, mint akár Szentes, Makót vagy Csabát, no pláne Szent-Mártont vagy Halast egészen véve; de tudhatná akkor azt is, hogy bizony nálunk az iparos és hivatalnok is az év negyedrészen; azt dolgozik, amit a kisváros vagy falu földművelő népe: szánt, vet és — ha van mit, háb arat s hogy többet ne mondjunk, egy-egy vagytonosabb iparosnak több búzát termel, mint iparcikket, maga a város polgármestere is többet, mint jó közigazgatást intézkedést. A város, a szó igaz értelmében vett város, amely joggal tarthat igényt önálló törvényhatóságra — az csakugyan olyan, milyennek a B. H. cikkírója esetlenül, de épp azért aztán Szentes nem is ilyen város, hanem csak földművelő.

— **Rendőri intézkedések.** *Aródi* Kálmán rendőrfőkapitány minden bairendezési engedélyért folyamodó korcsmárost, az engedély megadásával együtt szigorúan utasít, hogy az udvarán levő kutat elzárható fedellel lássa el és a vigalom idejére zár alá is tegye. Szükségessé vált ezen elővigyázat, amiben azon ismételtlen előfordult balesetek elhárítása végett, mely szerint a táncban fölhevűt egyes bájakok egyenesen a kúthoz mentek ki inni e olykor belezédűtek. A főkapitány egy másik övintézkedése eiltlja

a mérsárosokat*attól, hogy kutyát tarstának a mérsárszékben. A kiadott rendelet szerint szükségessé tette a tilalmat azon körülmény, hogy az ebek megnyagolgták a felagatott húst és ezzel megfertőztetik, úgy, hogy ragályos kórok vivőivé válnak.

— **Határidő hosszabbítás.** A szentesi kölcsönös hitelszövetkezet új ciklusára olyan szepen folytak az aláírások, hogy az igazgatóság indittatva érezte magát, a gyűjtő-íveket még a f. 31-ig le nem zárni és így a beíratási határidőt meghosszabbítani. Az ezután e hó végéig jelentkezőknek az igazgatóság azon kedvezményt nyújtja, hogy utó díjat nem vesz tőlük, úgy, hogy bárki is, belépésétől számítva csak az addig esedékes hetibetéteket köteles befizetni.

— **Árlejtés tiszai védmunkákra.** A körös-tisza-marosi ármentesítő társulat kunszent-Márton-mindszenti szakaszán nagymérvű gáburkolás² végítik foganatba, melyre név a szakaszigazgatóság ajánlati versenyhirdetését lapunk mai számának hirdetései közt hozzuk. A zárt ajánlatok, a pályázat értelmében a nevezett szakaszigazgatósághoz a f. évi február hó 8-ának déli 12 órájáig nyújthatók be, az ajánlatok felbontása ugyanezen nap délután történik.

— **Megyebál.** A megyebál díszes meghívói már elkészültek és a napokban szét is fognak küldetni. Akik esetleg tévedésből meghívót nem kapnának, de erre igényt tartanak, azok figyelmét előre is felhívjuk arra, hogy bizalommal forduljanak a rendezőséghez, mely tévedését majdan készségesen hozza helyre. Hogy a vigalom a megyeház nagyeremében lesz-e csakugyan, vagy a vendéglői nagyeremben — ez ma még bizonytalan, amennyiben most folynak a nagyeremben a javítások, továbbá azon szakértői vizsgálatok, amelyek alapján aztán a bál ott meg, vagy esetleg meg nem tartható lesz.

— **A jégről.** A szentesi sportegylet jégpályáját tegnap becsolással, mesterségesen igyekezett az egleyet olyan karba helyezni, hogy a korcsolyázók kedvelé hűszéssé a nemes sportot. A jégpálya e szerint most tú körsimá és mi sem gátolja Halifax híveit, hogy szenvedélyüknek szabadon áldozzanak.

— **Vigalmas társasestély.** A szentesi szabóipartársulat a jövő hó 10-én, vagyis húshagyó kedden, társasvacsorával egybekötött táncvigalmat rendez, melynek tisztajövedelme az Emke javára fordítatik. Előre is felhívjuk olvasóink figyelmét a vigalomra.

— **Emlékeztető.** A szentesi kaszinó rendezési közgyűlése ma délután 5 órakor lesz.

Beszámolás.

Ámbár a gyermek-menház alapítására eszközözlendő gyűjtésem ellenőrzésével az egyház-megyei főhatóság a szentesi esperesplebánont bízta meg, mind a mellett kötelességemnek tartom a t. e. közönséggel is tudatni, hogy a szent színezést f. hó 4—7. iki előadásából — hozzávéve *Stammer S., Utár I., Sima F., Klobot F., Farkovits P.* urak és mások 14 frtnyi felülfizetését — 260 frt jött be; az összes költségek 120 frtot téven, marad az árva-alapra 140 frt, melyből 40 frt a leltárra fordítatván, 100 frt vallásarányban fog szétosztatni. Ez ugyan csak egy csepp a jótékonyosság forrásából,

de az ki nem apad és én abból a mennyből merítetek, mig nem telve lesz a szentesi árvák tála.

Dr. Ében Mihály,
magócsi lelkész.

Irodalom.

A legújabb kor története cím alatt megjelent, Marcali Henrik nagyszabású munkájának füzetes kiadásából Révai testvérek (Budapest, IV., Váci-utca 1. sz.) megküldték nekünk a 8. és 9. füzeteiket. Ha már eddigelé is folyton fokozódó érdeklődéssel lapoztuk e jeles munka korábbi füzeteit, most az érdeklődéshez élvezet is járul, mert hazánk történetéről és nemzetünk beléletének azon korszakáról van benne szó, mely előkészítője lett a szabadság utáni vágy világokat megváró kitérésének, az elnyomott szabadság romjain épült öbuzalomnak és végre annak az igazi nemzeti öntudatnak és ezzel együtt az igazi alkotmányosságnak, melyért ma irigylkedve nézünk oly népek is, a hol talán a „forradalom“ szele hamarabb döntött trónokat, de hol a romok még ma is feltámadást váró eszmék hantjait képezik. Marcali szakavatott kézzel mutat rá mindarra, a mi kiváltkép az 1825—1836 időkben oly gyökeres átalakítást idézett elő, hogy a régi állapotokba való visszatérés egyszer mindenkorra lehetlenné vált. Szépítsük a dolgot akárhogy, de ha ösztintek akarunk lenni, be kell ismerünk, hogy nagyon elmaradtak voltunk még akkor, a midőn az Európa többi nemzetei már gyors lépésekkel törtek előre. Amde ugyancsak az 1825-iki országgyűlés ideje képezi hazánk történelmében azt a nevezetes fordulópontot, a midőn Ausztriában komolyan kezdtek gondolkodni arról, miféle módokhoz kell nyulni Magyarországgal szemben, a hol úgy látszik, a régi rendszernek már nincs foganatja. És e gondolkodás aztán teremtett új rendszert, melynek hogy mi lett a következménye, azt 23 évvel később tudtuk meg. A mint látjuk tehát a most előttünk fekvő két füzet érdekes anyaggal gyarapítja az előbbi füzetek tartalmát és nem tudjuk eléggé ajánlani, hogy Marcali könyvét mindenki megszerezze, a ki oly történelmi munka birtokába akar jutni, mely történelmi alapja dacára a legvonzóbb modorban van megírva és mely helyenként ép oly érdekfeszítő, mint a legszebb regény és melynek hatalmas része nincs sehol sem. Marcali könyve nélkülözhetetlen kiegészítője minden világtörténelmek és már csak azért is könnyű módon megszerezhető, mert 30 kros füzetekben jelenik meg.

A délmagyarországi iparkiállítás érdekében.

Tekintetes Szerkesztő Úr!

A szegedi kereskedelmi és iparkamara 78/1891. sz. alatt hozzám, mint a kamara helybeli kültagjához, felhívást intézett a Temesvártól f. évi július 19-én megnyitandó Délmagyarországi ipar és mezőgazdasági kiállítás érdekében, oly értelemben, hogy iparosaink körében mozgalmat indítanak a nevezett kiállításon való minél tömegesebb részvételre és ezzel az ügy előmozdítására.

Tisztelettel felkérem ennél fogva a tek. Szerkesztőséget, sziveskedjék e soraimat b. lapja legközelebbi számában közzétenni, mely szerint Szentes város iparosait f. hó 18-án d. n. 2 órára ezen nagy fontosságú kérdés megbeszélésére végtet az ipartestület helyiségében (csizmadia céház) leendő megjelenésre meghívom.

Az ügy érdekében felkérem a tek. Szerkesztőséget is, hogy ezen értekezleten megjelenni és a szentesi iparosoknak ezen kiállításon leendő részvételét hathatósan előmozdítani sziveskedjék.

Az értekezlet tárgyai:

1. Az iparkamara megkeresésének, továbbá a kiállítás szabályzatának felolvasása.
2. Egy kiállítási helyi bizottság választása.
3. Összeírása azon iparosoknak, kik a kiállításban leendő részvételre vállalkoznak.
4. Azon módokat megállapítása, melyekkel a szentesi iparosok részvételének sikere biztosításák és intézkedésre nézve. Amidőn a tek. Szerkesztőséget jelen soraim közzétételére újból felkérném, vagyok Szentesen, 1891. január 16-án

tisztelettel:

Szöke István,
iparkamarai kültag.

Készségesen adtunk helyet a fentebbi felfhívásnak abban a reményben, hogy a ma délután 2 órára összehitt értekezleten Szentes iparosai olyan szép számban fognak összegyűlni, mint az a jó ügy sikere céljából kívánatos. Ami minket illet, minden ily törekvést gyómatolnani legfőbb feladatunk egyike és bizonyára nem rajtuk fog múlni, hanem esetleg a közvetlen tényezők között, ha célt nem érnek.

KÖZGAZDASÁG.

Az országos gazdasági egyesület baromfitenyésztési szakosztálya tegnap *Tolnay Lajos* elnökléte alatt ülést tartott, melyben elhatározta, hogy február 15-től kezdődőleg *10 napig tartó népies baromfitenyésztési tanfolyamot fog rendezni* és az előadások tartásáért *Parthy Gézá*t bízta meg, fel fog kéretni a közoktatási miniszter, hogy e tanfolyam megtartását az *Andrási-uti polgári iskola* tanítóképzőjében engedélyezze s utasítsa az összes helybeli felsőbb leányiskolák igazgatóit, hogy a vezetőség alatt álló tanintézetek utolsó osztályában járó növendékeket a tanfolyamot való részvételre kötelezzék. Megállapított továbbá, hogy a szakosztály *ez évi közgyűlése már cíus 8-án délelőtt 11 órakor a Köstelken lesz.* Végül kimondotta, hogy az évi baromfikiallítás az egyesület kapcsolatban az ornithológiai kiállítással fogja rendezni.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: **Dr. Mátéffy Ferenc.**

Társ-szerkesztő: **Bánfalvi Lajos.**

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Házberbeadás esetleg eladó.

Vecseri Lajos I. tized 477. szám alatti házában egy. két utcai szoba, konyha, kamra és tűzrevalósból álló lakás f. évi április 24-től berbe kiadó, esetleg az egész ház szabad kezébe eladó.

Értekezhetni a tulajdonossal. 3-1

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

BOLTBERBEADÁS.

Az **Obláth Hermina**-féle házban, a főútcán egy nagy bolthelyiség és az udvarban ehez tartozó lakás a f. év szent-György naptól berbe kiadó. Értekezhetni dr. **Mátéffy Ferencz** ügyvédnél.

3-1

MÁRIACZELLI gyomorcsépek
készítve **BRADY C.** védjeggyelhoz gimzett győzszerárúdon Kremsierben (Morvaország).
Elsőmért kiadású, gyomorcsépek és elevenítő hatású győzszer és emésztési szerek esztelen. Csak a mellicket védjeggyel és aláírással ellátott készítmény valók.
Ez név ár 40 kr., nagy üveg (kétzeres) 70 kr.
Az alkotó részek nyilvánosságára vannak hozva.
Gyógyszertárakban kapható.

Bútor eladás.

Egy ebédlőszoba- és több rendbeli egyéb házi bútor olcsó áron eladó, cím megtudható a kiadóhivatalban.

Sarg Glycerin-fog-Crém-je,
 A fogak szépsége Rövid használat után nélkülözhetlen fogtisztító szert

KALODONT
 Orvosrendőrileg megvizsgálva.
 Utónagyon praktikus. Illatosan udító.
 A leggyöngédebb fogzománóra is ártalmatlan.

Jegyzet: Németországban, Franciaországban stb. a legnagyobb sikerrel behozva, ugy az udvarnál, valamint a magas körökben és a legeszerűbb polgári családnál használatban van.
 Kapható a gyógyszerárakban, darabonként 35 kreter. 50—18
 Szentesen: id. Várady Lajos gyógyszerárban.

Meghívás.

A „Szevári takarékpénztár“

1891. évi január hó 25-én d. e. 9 órakor az új iskola egyik termében évi rendes közgyűlést tart, melyre a t. részvényesek tiszteletli meghívotnak.

Tárgysorozat.

1. Igazgatósági jelentés.
 2. Zármerleg előterjesztése a felügyelő bizottság jelentésével, nyeresimé felosztása s a felmentvény megszavazása.
 3. Költségelőlíranyzat s leltár bemutatása.
 4. Egy alelnök és egy felügyelő bizottsági tag választása.
 5. Kérvények és indítványok tárgyalása, melyek a közgyűlést megelőzőleg nyolc nappal beadattak.
 6. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes tag választása.
- Szevárott, 1891. január hó 5. én.

Illés Jenő,
 elnök.

Kivonat az alapszabályokból:

22. §. A közgyűlésen csak oly részvényes vehet részt, ki részvényének, vagy az arról szóló zálogjegyeinek az intézet hivatalában felmutatása mellett igazolványát — a közgyűlés előtti nap d. e. 12 óráig — már megszerezte s részvényeit a rendkívüli közgyűlés előtt legalább 15 nappal, a rendes közgyűlés előtt pedig 30 nappal, saját nevére jegyezten átíratja.

23. §. A szavazati jog személyesen, vagy törvényesen meghatalmazott részvényes társ, kiskorúaknál pedig a törvényes gyám által gyakoroltatik. 3—3

Pályázati hirdetés.

A kőrös-tisza-marosi ármentesítő és belvízszabályozó társulat az 1890. évi október hó 19-én tartott közgyűlésén, 21. számú végzésével elhatározta, hogy a kun szent-márton-mindszenti szakaszon több darabban, összesen 8285 folyó méter hosszban védgátjait téglaburkolattal fogja megerősíteni, melynek kiépítéséhez szükséges anyagok szállítására ezennel pályázat hirdetetik.

A tervezett burkolat, melynek egy része 1500 m. hosszban egyelőre még nem lesz kiépítve, három csoportra osztatik.

Az első csoporthoz, mely a tűzkövesi őrháztól a magas Zalotáig terjed, és a melyen a kiépítendő vonal hossza két darabban 2570 mtr., szükséges lesz 740 ezer darab jól kiégetett víz és fagyálló úgynevezett fel vasas téglá, 1250 m. m. portland cement, 560 m. m. román cement, és 450 m³ jó minőségű tiszta tiszai homok.

A második csoporthoz, mely a felső gypjasi burkolat alsó végétől a szivágyi őrházig terjed, és a melyen a kiépítendő vonal hossza 3 darabban összesen 2270 mtr., kell összesen 730 ezer darab hasonló minőségű téglá, 1300 m. m. portland cement, 500 m. m. román cement, és 450 m³ jó minőségű tiszta tiszai homok.

A harmadik csoporthoz, az úgynevezett akolozségi burkolathoz, mely az osztorai őrháznál levő burkolat felső végétől felfelé 1945 m. hosszban egy darabban lesz kiépítendő, kell 660 ezer darab hasonló minőségű téglá, 1170 m. m. portland cement, 420 m. m. román cement, és 400 m³ jó minőségű tiszta tiszai homok.

Megjegyzetetik, hogy a fent kitett téglaszükségletből 6—7% a rendestől eltérő alakú, úgynevezett forma téglá lesz szállítandó.

A fentebbiekben részletesen kimutatott anyagokra, melyeknek mennyisége 20 százalékkal több vagy kevesebb lehet, akár összesen mind a három csoportra és minden anyagra, akár részletesen egyes anyagcímek, sőt egyes csoportok szerint is lehet pályázni, sőt pályázni lehet az anyagoknak tisztán előállítására szállítás nélkül, valami t. csupán az anyagok szállítására a gyárból vagy a termelési helyről a munka helyszínére is, akár az összes anyagokra, akár azoknak bármely részére.

A téglá- és homok-szállítása a szerződés megkötése után azonnal kezdetét veheti, és 1891. évi október elejéig befejezendő; a cenfentek szállítása június-október között lesz teljesítendő, a szállítási, átvételi és fizetési egyéb részletek különben a részletes feltételekben lesznek megállapítva.

Pályázat hirdetetik továbbá a fentebb részletezett csoportokban teljesítendő kőműves munkákra is, mely az I-ső csoportban mintegy 860 köbméter alapfalazásból, és 1550 köbméter burkolat falazásból, a II-ik csoportban mintegy 760 köbméter alapfalazásból és 1640 köbméter burkolat falazásból és a III-ik csoportban mintegy 650 köbméter alapfalazásból és 1530 köbméter burkolat falazásból áll, melyhez még 2 hullám-tűrő téglasornak beépítése és a töltés

koronára mintegy 80 cmtr. szélességben lapjára fektetendő vízvető burkolás készítése is tartozik. Megjegyzetetik, hogy az akár egészben, akár egyes csoportonként is elvállalható kőműves munkákhoz szükséges összes építési anyagokat a társulat szerzi be, és a burkolat-építéshez szükséges földmunkát is a társulat végezteti.

Felhívotnak ennélfogva a pályázni kívánók, hogy pályázataikat a szállítandó anyag nevének és mennyiségének szabatos kiírásával, valamint annak is pontos megjelölésével, hogy csupán az anyagok termelésére, vagy annak egyuttal helyszínére való kiszállítására is, és mely szakaszra vállalkoznak, az egységárak számokkal és írásban való kitüntetésével mellet adják be a kőrös-tisza-marosi ármentesítő és belvízszabályozó társulat kun-szt.-márton-mindszenti szakasz igazgatóságához Szentesen, ahol a részletes feltételek is megtekinthetők, és a közelebbi felvilágosítások megszerezhetők.

Ugyanoda adandók be a kőműves munkákra vonatkozó ajánlatok is, a melyekben az elvállalandó munka minősége, köbméterenkénti egységára, a habvetőknél és a koronaburkolásnál pedig a teljesítendő kőműves munkák folyományterenkénti egységárai szintén számokban és írásban is kitüntetendők azon űrlapokon, melyeket e célra a szakasz igazgatóságnál lehet átvenni, megjegyzetvén, hogy az elvállalandó anyag és kőművesmunka árának 5%-a akár ovadékképes értékpapirokban, akár készpénzben, vagy takaréktári könyvecskékben az említett szakasz pénztáránál lesz elhelyezendő, és a letétéről szóló elismervény ovadékkul a pályázathoz lesz csatolandó.

A szállítandó anyag minőségének elbírálhatása végett a téglákból 5 drb. mintatégla saját pecsétjével megpecsételve, a homokból pedig 10 liter egy jól bekötött és saját pecsétjével bepecsételt zsákban a pályázat benyújtása alkalmával szintén át lesz adandó.

A cementekre nézve minta nem okvetlenül szükséges, mert azokra nézve a magyar mérnök és építész-egylet szabványai lesznek irányadók, az ezeknek megnem felelők pedig át nem vétetnek, sőt átvételük után is a kikötött szilárdság és jószágát a gyár vállalt felelőséget.

A pályázatok beadásának határideje 1891. évi február hó 8-ikának déli 12 órája.

A később beérkező, vagy a pályázati feltételeknek meg nem felelő ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A pályázatok felbontása ugyancsak február hó 8-án délután fog a nevezett szakaszigazgatóság hivatalos helyiségében megtörténni, a hol a pályázók is jelen lehetnek.

A társulat fentartja magának a jogot, hogy tekintet nélkül a pályázati árakra, a szerződés megkötését illetőleg szabadon rendelkezessék.

Az el nem fogadott pályázatok letéti nyugtái legfeljebb 10 nap alatt az illetőknek visszaadotnak.

Kelt Szentesen, 1891. január 13.

SIMA FERENCZ,
 sz. igazgató.

30-12

8 érdemérem!
 A legjobbnak elismert
kézi harmonika
 kapható

Trimmel N. J.-nél

Bécsben
 VII. Kaiserstrasse 74.
 (Lóvonaat megállóhely a Burgvonalon.)
 Nagyraktára minden hangszereknek.
 Kifogástalan készítmények és olcsó árak.
 Árjegyzék ingyen.

Üzleti értesítés.

Tisztelettel hozom a nagy érdemű közönség becses tudomására hogy egy dús tartalmú alkalmi bevásárlásom folytán azon kellemes helyzetben vagyok, hogy ez idényre kellő legújabb női és férfi gyapjú és félgypjú szöveteket, parket, calmuk téli kendők és a legdúsabb választékban karton és szaténokat, valamint másnemű mosókélmeket a legfinomabb rumburgi kanavász és vásznakat gyári áron szolgáltathatok ki.

Egyidejűleg ajánlom fűszer árú raktáromat, melyet a legfinomabb ártakkal látam el, úgy hogy a nagyérdemű közönség szükségleteit kifogástalanul fődözhetem.

Ajánlom végül disz temetkezési vállalatomat, melyben 2 forintos temetkezésektől kezdve a legnagyobb disz temetkezések rendezéséig tisztelt vevőim minden kenyelmét megfelelőleg elvállalom a legolcsóbb árszámítás mellett.

Mire a n. é. közönség becses figyelmét felhívni és eddig tanúsított pártfogását részemre továbbra is kérni bátor vagyok.

Szentes, 1891.

Mély tisztelettel:

10—8

NYIRY GERZON.

Hirdetmény.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy a vasúti főútcán a Mácsai Lajos úr (cipész) házában, egy a mai igényeknek megfelelő órási üzletet nyitottam.

Nálam mindenem új órák: ugyanint fali, inga, ébresztő és zseborák a legújanyosabb árakon kaphatók: úgy-szintén mindennemű óra javítását gyors és pontos kiszolgálással teljesítek.

E szakmában több éveken keresztül működésem és tapasztalataim képesítenek, hogy a t. közönséget pontosan és lelkiismeretesen kiszolgálhatom.

A nagyérdemű közönség becses pártfogásába ajánlom magam.

Kiss Sándor,
műórárs.

3—2

A PSEPHOFER J.-féle

gyógyszertár

BÉCSBEN, I. KERÜLET, SINGERSTRASSE 15. SZ. A.

„ZUM GOLDENEN REICHSAPFEL“.

Vértisztító labdacso.

ezelőtt Általános labdacso neve alatt; ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan a leglétező betegség, melyben ezen labdacso csodás hatásait egyszerűen nem is bizonyították volna. Erőteljesen óta ezen labdacso általános elterjedésnek örvendek és alig van egy család, melyben ezen kitűnő házi-szerből készlet nem volna található.

Számtalan orvos által ezen labdacso házi-szeri ajánlatnak minden oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és szék-keletésből erednek: mint epé-zavarok, májbajok, kolika, vertólikások, aranyér, bőrtülség s hasonló betegségekben. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitűnő hatású vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is: így sápkórnál, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacso oly könnyen hatnak, hogy a leucokétyéből fájalmakat s-m okoznak és ennek folytán még a leggyengébb egyének, de még gyermekek által is minden aggodalom nélkül bevehetők.

A számtalan hálaíratból, melyet e labdacso fogyasztói a legkülönbözőbb betegségek után egészségük visszaszerzése folytán hoztak le, töztek, ezen helyen csakis néhányat említtünk azon megjegyzéssel, hogy mindenki, a ki ezen labdacsokat egyszer használta, meggyőnyük győzödvé, azokat tovább fogja ajánlani.

Schlierback, 1888. október 22-én

Tekintetes Úr:

Alfűrt kéri, hogy felette hasznos és kitűnő vértisztító labdacsoiból ismét 4 csomagot küldjen sziveskedjék

Neureiter Ignác, orvos.

Hrasche, Flódnik mellett, 1887. szept. hó 12-én

Tekintetes Úr!

Isten akarata volt, hogy az Ön labdacsoi kezdem közű kerültek, melyeknek hatásait ezennel megírom. En gyermekágyban meghűltem, otyan-nyira, hogy semmi munkát sem voltam többé képes végezni és bizonyára már a holtak közt volnék, ha az Ön csodálatreméltó labdacsoi engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg ezt ezert egyszerű. Nagy bizalmam van, hogy ezen labdacsoi engem is tökéletesen ki fognak gyógyítani, a mint már másoknak is egészségük visszaszerzésére segítségül szolgáltak.

Knits Teréz.

Bécs-Ujhely, 1887. november 9-én.

Mélyen tiszteletl!

A legfőbb köszönetemet mondok Önnek 60 éves nagynéném nevében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhuruban és vizkóráságban, már életét is megunta, melyről egyébként le is mondot, midőn véletlenül egy dobot kapott az Ön kitűnő vértisztító labdacsoiból s azoknak állandó használata folytán tökéletesen gyógyult.

Legfőbb tisztelettel

Weinzettel Josefa.

Eichengraberamt, Gföhl mellett, 1889. március 27-én.

Tekintetes Úr!

Alfűrt ismételtén kéri 1 csomagot az Ön valóban hasznos és kitűnő labdacsoiból. El nem mulasztatom legutóbbi elismerésem kifejezni ezen labdacso értéke felett és azok, a hol csak alkalmam nyílik a szenvedőknek legmegelőbb fogom ajánlani. Ezen hálaíratom tetszészerinti használására Ön ezennel felhatalmazom.

Teljes tisztelettel

Hahn Ignác.

Gotschdorf, Kolbach mellett, Szilészia, 1886. okt. 8-án.

T. Úr!

Felkértem, miszerint az Ön vértisztító labdacsoiból egy csomag 6 dobozzal küldjen sziveskedjék. Csakis az Ön csodálatos labdacsoinak köszönhetem, hogy egy gyomorhajót, mely egész öt éven át gyötört, megszabadultam. Ezen labdacso nálam sohasem fognak kifogyni, s midőn legfőbb köszönetemet kifejezem, — vagyok tisztelettel

Zwickl Anna.

Ezen vértisztító labdacsoi csakis a Pserhofer J.-féle, az „arany birodalmi almához“ címzett gyógyszerárban, Bécsben, I., Singerstrasse 15. sz. a készíttetnek valódi minőségben, s egy 15 szem labdacso tartalmú doboz 21 kr. Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmazzatik, 1 fnt 05 krba kerül: bérmentelen utánvételi küldésnél 1 fnt 10 kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldtek el.

Az összeg előtben beküldésénél (mi legjobban postautalványgyal eszközöltetik) bérmentes küldéssel együtt: 1 csomagban 1 fnt 25 kr., 2 csom-

mag 2 fnt 30 kr., 3 csomag 3 fnt 35 kr., 4 csomag 4 fnt 40 kr., 5 csomag 5 fnt 20 kr. és 10 csomag 9 fnt 20 krba kerül.

NB. Nagy elterjedtségük következtében ezen labdacso a legkülönbözőbb nevek és alakok alatt utánoztattak; ennek következtében kerülik csakis Pserhofer J.-féle vértisztító labdacsokat követelni és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyeknek használata utasítása a Pserhofer J. névalírásával fekete szímben és minden egyes doboz felele ugyanazon aláírással vörös szímben van ellátva.

Amerikai köszvénykenőcs, gyors és biztos hatású, köszvényes és csúszs bajok, u. m.: gerinc-agy-bántalom, tagszegatás, ischia, migraine, ideges fogfájás, főfájás, tü szagattás stb. stb. ellen. 1 forint 20 kr.

Tannochinin hajkenőcs Pserhofer J.-től. Évek hosszú sora óta valamennyi hajnövesztő szer között orvossal által a legjobbnak elismerve. Egy elegánsan kiállított nagy szelencével 2 forint.

Általános tapasz Stendel tanártól. Útás és száraz által, ujjkukac, sebes- vagy gyuladt-mell vagy más hly bajoknál, mint kitűnő szer lön kipróbálva. 1 téglly 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Fagybalszam Pserhofer J.-től. Sok év óta a fagyos tarokra és minden idült sebre, mint legbiztosabb szer elismerve. 1 köcsöggel 40 kr. bérmentve 65 kr.

Ütifüvedv, egy általánosan ismert kitűnő házi-szer hurut, rekedtség, göröcs köhöges stb. ellen. 1 üvegeske ára 50 kr 2 üveg bérmentve 1 fnt 50 kr.

Élet-esszencia (prágai csöppek), megrontott gyomor, rossz emésztés és mindennemű altesti bajok ellen kitűnő házi-szer 1 üvegesével 22 kr., 12 üveg 2 fnt.

Általános tisztító-szó Bulrich A. W.-től. Kitűnő házi-szer a rossz emésztés minden következményei, u. m. főfájás, szédülés, gyomorgöröcs, gyomorhív, aranyér, dugulás stb. ellen. 1 csomag ára 1 fnt.

Angol csodabalszam. 1 üveg 50 krajár.

Por a lábizzadás ellen. Ezen por megszünteti a lábizzadást s az azáltal képződő kellemetlen szagot, épen tartja a lábbelit és mint ártalmatlan szer van kipróbálva. Egy dobozzal 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Golyva-balszam kitűnő szer golyva ellen. 1 üveg 40 kr., bérmentes küldéssel 65 kr.

Helső vagy egészség-só kitűnő gyógyszer, gyomorhurut és minden a rendetlen emésztésből származó bajoknál. 1 csomag 1 fnt.

Ezen itt felsorolt készítményeken kívül az osztrák lapokban hirdett összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek raktáron vannak és a készlethez nem levők gyorsan és olcsón megszerethetnek. — Postai megrendelések a leggyorsabban eszközöltenek, ha a pénzüsszeg előre beküldetik; nagyobb megrendelések utánvételt küldhetnek. — Bérmentve csakis oly esetben történik a küldés, ha az összeg előre beérkezik, mely esetben a postaköltségek sokkal mérsékeltebbek.